GAZETA TRANSILVANIEI

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 204. *Vinerĭ, 18 (30) Septemvre.* **1887.**

✝

IACOBŬ MUREȘIANU

nu mai este între cei vii. S'a dusŭ și elŭ în mijloculŭ umbrelorŭ acelorŭ bravĭ bărbațĭ, carĭ de susŭ din înălțime privescŭ asupra luptătorilorŭ națiunei române cu ochĭ plinĭ de bunătate, dér severĭ și mustrătorĭ, par'că ar voí sĕ le ḍică: Inainte Românĭ! Nu șovăițĭ, căcĭ laurii victoriei vĕ așteptă!

Iacobŭ Mureșianu, învăpăiatulŭ dascălŭ, care a crescutŭ două generațiunĭ, îmbărbătându-le la muncă și la luptă neobosită pentru ridicarea neamului românescŭ; bunulŭ părinte, care din modestulŭ sĕu cercŭ de activitate scia sĕ însuflețéscă și sĕ electriseze tóte inimile pentru marile idealurĭ ale culturei și progresului naționalŭ; nobilulŭ patriotŭ ardeleanŭ, care a lucratŭ tótă viéța sa fără pregetŭ pentru îmblânḍirea și împăciuirea spiritelorŭ învrăjbite de patima urei de rassă și de confesiune;

Iacobŭ Mureșianu, care 'și-a jertfitŭ sănĕtate și avere pentru susținerea ḍiarului nostru **„Gazeta Transilvaniei“**, alŭ căreia redactorŭ, editorŭ și proprietarŭ a fostŭ aprópe o jumătate de seculŭ; care și-le-a jertfitŭ pentru apĕrarea steagului, limbei, culturei și naționalitățiĭ române:

ne-a părăsitu tocmai acum când ne pregăteamŭ a'i împleti cununa de laurĭ în ajunulŭ jubileului de 50 de anĭ de esistență a acestui organŭ naționalŭ.

In luptele grele ce le purtămŭ, credința lui neclintită în viitorulŭ strălucitŭ alŭ națiunei nóstre și sfaturile sale înțelepte date din inimă curată românéscă fostu-ne-au o călĕuză nestimată, și spiritulŭ lui ne va însufleți și în viitorŭ urmândŭ devisei sale: Totdéuna înainte cu bărbăția!

Adêncŭ mâhnițĭ de perderea nereparabilă ce o suferimŭ prin mórtea lui Iacobŭ Mureșianu, îĭ ḍicemŭ:

Du-te în pace, pré demnule dascălŭ și părinte, țĭ-ai făcutŭ datoria pe acestŭ pămêntŭ! Faptele tale nobile neuitate vorŭ fi între noi și ne vorŭ îmbărbăta a stărui neobositŭ, ca sĕ se realiseze dorința ta cea mai ferbinte: recâștigarea drepturilorŭ națiunei române!

Redacțiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Braşovŭ, 17 (29) Septemvre 1887.

Din afară.

Nicĭ o scire mai nouă n'avemŭ de a înregistra în privința *cestiunei bulgare.* Tractările dintre puterĭ se continuă, dér décă ele au progresatŭ în favórea resolvării acestei încurcate cestiunĭ, orĭ întêmpină totŭ aşa de marĭ greutățĭ ca şi mai nainte, nu se scie. Astădĭ se pare că cestiunea stă astfelŭ: propunerea privitóre la *missiunea Ernro.h e înlăturată definitivŭ* şi între Turcia şi Rusia se tractéză asupra unei nouĕ combinațiunĭ, care constă, póte, în formarea unei *comisiunĭ internaționale.* Dér se pare că o ințelegere încă nu s'a stabilitŭ în acéstă privință, de aceea Pórta nicĭ n'a pututŭ sĕ comunice puterilorŭ acestŭ proiectŭ printr'o circulară. Totŭ ce s'a publicatŭ în privința acésta suntŭ curate conjecturĭ. Ce privesce pe Rusia față cu Bulgaria, ea insistă pentru restabilirea unei stărĭ de lucrurĭ care-i convine, apoi întêmple-se acésta după orice proiectŭ; în casŭ contrarŭ, décă Germania şi Austria vorŭ împedeca restabilirea unei astfelŭ de stărĭ, fóia oficiósă „Le Nord“, organulŭ ministerului de esterne rusŭ, dice că Rusia va fi nevoită sĕ intervină în Bulgaria.

Despre *întrevederea contelui Kalnoky cu prințulŭ Bismarck la Friedrichsruhe,* „Pester Lloyd“ aduce unele comunicărĭ, ce parŭ a i-se fi datŭ din parte autoritativă. Intre cei doi diplomațĭ n'a fostŭ vorba despre vre-o nouă ințelegere, nicĭ de stabilirea unorŭ proiecte speciale, ci s'a făcut unŭ schimbŭ de idei ca şi de alte dățĭ şi s'au precisatŭ unele cestiunĭ; prin urmare décă a fostŭ vre-o deosebire de vederĭ în unele privințe, acésta are a se considera ca înlăturată. Basa alianței austro-ungare germane e aceeaşĭ; divergențe au pututŭ esista numai în cestiunĭ de detaliu, dér totdéuna au fostŭ repede şi amical aplanate. Amêndoi aliații îşĭ respectă lealŭ individualitatea lorŭ. Dér *în alianță trebue negreşitŭ sĕ fiă unŭ momentŭ de absolută identificare* a amândurora; acesta e când în casŭ seriosŭ se tractéză de scopulŭ finalŭ alŭ alianței, *de posițiunea de mare putere şi de apĕrarea aliaților contra unorŭ inimicĭ coalisațĭ.* Incolo, atâtŭ Germania câtŭ şi Austro-Ungaria îşĭ facŭ şi'şĭ conducŭ politica fiăcare de sine şi pentru sine. In cestiunea bulgară negreşitŭ că politica celorŭ doi bărbațĭ de statŭ, deşi pare că nu merge paralelŭ, ci divergéză, totuşĭ sub anumite împrejurărĭ se întêlnesce.

In timpŭ ce puterile tractéză între sine pentru a se ințelege asupra modului cum sĕ se resolve cestiunea bulgară, *agitațiunea rusă în Bulgaria* se continuă avêndŭ îndreptată atențiunea ei mai alesŭ asupra armatei. Precum se scrie din Bucurescĭ, se împarte din Galațĭ şi Giurgiu o proclamațiune revoluționară în care se dice:

»Sângele, ce s'a vĕrsatŭ pentru liberarea Bulgariei, tu, soldatŭ bulgarŭ, tu scii bine, a fostŭ sânge rusŭ! Eroismulŭ ce l'ai doveditŭ în fața inimicului, l'aĭ învĕțatŭ dela Ruşĭ. Adĭ tu eştĭ jertfa nenorocită a intrigilorŭ Englezilorŭ, Şvabilorŭ şi Maghiarilorŭ. Acum sublocotenentulŭ maghiarŭ Ferdinandŭ de Coburg vrea sĕ te ducă contra armatei Țarului. In momentulŭ, în care marele protectorŭ alŭ Bulgariei se va decide a elibera încă o dată pe iubitulŭ sĕu poporŭ de fiorósa tirăniă maghiaro-şvabă, atuncĭ, soldatŭ bulgarŭ, vei merge sĕ întêmpinĭ pe eliberatorii tĕi nu ca inimicŭ, ci cu puternice strigărĭ de urra, cu brațele deschise şi cu lacrime de bucuriă în ochĭ! Comitetulŭ dela 19 Februarie.«

Emigrarea meşteşugarilorŭ austro-ungarĭ.

„Curierulŭ Financiarŭ“ din Bucurescĭ, vorbindŭ despre emigrarea meşteşugarilorŭ austro-ungarĭ în România, dice:

Dela rĕsboiulŭ vamalŭ, şi acum în urmă dela promulgarea legei pentru încurajarea industriei naționale mulțime de meşteşugarĭ părăsescŭ imperiulŭ vecinŭ pentru a veni sĕ lucreze în atelierele şi fabricele nóstre.

Autoritățile austro-ungare, credênd că arŭ puté pune o piedecă avêntului nostru industrialŭ, au începutŭ sĕ céră paşapórtele tuturorŭ voiagiorilorŭ la graniță în momentulŭ când părăsescŭ teritoriulŭ austro-ungarŭ, şi de găsescŭ unŭ meşteşugar ilŭ oprescŭ d'a trece în România. Faptulŭ s'ar păré că este o glumă, cu tóte acestea elŭ este esactŭ.

Mĕsurile austro-ungare însĕ contra emigrării meşteşugarilorŭ în România nu se oprescŭ numai aci. Inşişĭ consulii din România lucréză în acestŭ sensŭ silindu-se a descuraja şi a intimida pe meşteşugarii supuşĭ lorŭ d'a mai veni în România. Diarulŭ „Handels-Museum“ care apare la Viena ne dă în acéstă privință următórele scirĭ:

»Raportulŭ din luna Augustŭ alŭ consulului austro-ungarŭ din Bărladŭ vorbesce contra emigrării meşteşugarilorŭ în România. Elŭ constată, că dela eruperea rĕsboiului vamalŭ, industriile române au atrasŭ şi atragŭ pe fiăcare di unŭ numĕrŭ considerabilŭ de meşteşugarĭ din Monarhiă, carĭ sosescŭ mai adesea fără nicĭ unŭ angajamentŭ inscrisŭ, astfelŭ că necunoscêndŭ legile țĕrei, rĕmânŭ la buna grațiă a stăpânului lorŭ, în care casŭ suntŭ silițĭ a se întórce în patriă, cu care ocasiune îşĭ perdŭ tóte bunurile«.

Cunoscêndŭ buna credință a industriaşilorŭ noştri, nu putemŭ ințelege altfelŭ raportulŭ consulului austro-ungarŭ din Bărladŭ, decâtŭ ca o mĕsură luată pentru a intimida pe meşteşugarĭ d'a mai veni în România, ceea ce coincidă cu cercetarea paşapórtelorŭ la trecerea călĕtorilorŭ din Austro-Ungaria în România.

Maiestatea Sa în Ardeal şi pressa unguréscă.

Acum, când manevrele s'au terminatŭ şi Maiestatea Sa a părăsitŭ Ardealulŭ, credemŭ că e la loculŭ sĕu sĕ arătămŭ publicului românŭ şi ce scrie pressa unguréscă despre călĕtoria Maiestății Sale în Ardealŭ şi cum interpreteză cuvintele ce le-a adresatŭ monarchulŭ diferitelorŭ deputațiunĭ.

„K o l o z s v a r« a scrisŭ mai mulțĭ articulĭ. Intr'unulŭ întitulatŭ „R e g e l e a d i s ŭ!“ dice că cuvintele regelui nu vorŭ rĕmânea fără efectŭ, fiindŭ că vorbesce celŭ mai dreptŭ rege cătră c e a m a i f i d e l ă n a ț i u n e.

»După ce s'au făcutŭ cunoscute enunciațiunile Maiestății Sale — dice fóia ungurésca — putemŭ da cu bucuriă espresiune speranțelorŭ nóstre completŭ împlinite şi realisării ferbintei nóstre aşteptărĭ, ce ne încurageză. Nu numai f o s t u l ŭ „Ardealŭ“, ci deputațiunile venite aicĭ din diferitele ținuturĭ ale nouei Ungarie contopite într'una prin uniune au adusŭ omagii în Deva regelui Ungariei şi Maiestatea Sa îndémnă pe pămêntulŭ comitatului Huniădóra, atâtŭ de avutŭ în amintirĭ istorice, întréga poporațiune fără deosebire de confesiune şi naționalitate la iubire şi la alipire fidelă cătră țéră şi legile ei, concordiă frățéscă între tóte confesiunile şi naționalitățile, şi aştéptă dela vorbitorulŭ numeroşilorŭ credincioşĭ ai acelui ținutŭ, ca ei sĕ cultive numai fidelitatea cătră tronŭ, simțĕmintele religióse şi patriotice, pentru ca prin aceea sĕ se arate demnĭ de recunoscința sa şi de grația sa mai departe.“

»In adevĕrŭ, cuvinte mai multŭ promițĕtóre şi mai multŭ liniştitóre nu puteau vesti buzele încoronatului întrupătorŭ alŭ Ungariei unitare şi aceia, pe carĭ îi privesce, nu putéu primi o mai mĕsurată d o j a n ă, decum au fostŭ aceste declarațiunĭ şi manifestațiunĭ regale, care vestescŭ condițiunile fundamentale, ce nu suntŭ a se ințelege rĕu, ale dreptului publicŭ ungurescŭ, care emitŭ ca lozincă deplina concordanță a voinței regelui încoronatŭ cu constituțiunea, şi toțĭ câțĭ négă prin cuvêntŭ orĭ prin faptă o singură iotă a acestui principiu unitarŭ, se punŭ în contrastŭ cu acéstă unitate a corónei şi a națiunei.“

„Nouĕ, dilerii pressei, ne incumbă adeseorĭ ca problemă împlinirea datoriei nicĭ de cum plăcute, a declara a desbate şi a apĕra constituțiunea legală şi unitatea politică a statului ungurescŭ contra atacurilorŭ îndĕrĕtnicĭ şi orĭ nesciutorĭ orĭ rĕu voitorĭ, carĭ tragŭ la îndoială şi submineză unitatea, pacea confesională şi națională a acestei patrii, căutândŭ astfelŭ profitulŭ lorŭ personalŭ şi sĕmĕnândŭ certă, agitéză şi trădéză țéra. Pentru acésta de aci înainte nu mai avemŭ nevoiă de pénă; pe viitorŭ putemŭ lăsa sĕ se odihnéscă argumentele nóstre în acéstă privință; şi décă pasiunea órbă totuşĭ ar fi sĕ se ivéscă cu argumentele ei nebunescĭ, atuncĭ ca rĕspunsŭ n'avemŭ nevoiă de alte cuvinte decâtŭ „Regele a disŭ!“. . .

Intr'unŭ altŭ articulŭ întitulatŭ „C ă l ĕ t o r i a R e g e l u i“, dice „Kolozsvar«, că visita Maiestății Sale în Ardealŭ are şi o importanță politică: aceea prin care se împacă popórele, se întărescŭ statele. Acéstă politică o omegenă cu nisuințele cele mai sfinte ale națiunei ungurescĭ, anume cu complecta consolidare a situațiunei Ungurilorŭ în monarchiă, situațiune creată prin u n i t a t e a n a ț i o n a l ă u n g u r é s c ă şi prin constituționalismulŭ ungurescŭ mai nou.

„Dela pactŭ incóce, poporațiunea acestei țĕrĭ póte sĕ desbată asupra tuturorŭ acelorŭ cestiunĭ, care în fiecare țéră liberă constituțională forméză materia formațiunilorŭ de partidŭ şi luptelorŭ politice. Dér afară de asta la noi a fostŭ posibilŭ şi a se nutri visurĭ, care însémnă atâtŭ câtŭ disolvarea statului. S'a pututŭ manifesta dorința de o posițiune națională propriă, aspirațiunea la unŭ Ardealŭ deosebitŭ. Amŭ auditŭ amenințărĭ, alusiunĭ la timpurĭ odată schimbate. Contra astuifelŭ de uitare de sine n'au folositŭ nicĭ vorbe frumóse, nicĭ argumente. Amŭ simțitŭ cu toții influința vătămătóre desvoltărei nóstre, influința acestei lupte artificiale, purtate cu mijlóce rele.“

„A face pe aceste elemente sĕ respecte legile sancționate, a-i îndemna la concordiă cu concetățenii lorŭ, e în adevĕrŭ o ocupațiune regéscă, înaltă. Vorbele de aurŭ ce le-a adresatŭ înaltulŭ nostru Domnitorŭ preotului gr. or. din Deva, suntŭ mărgăritare scumpe în Ardealŭ, precum până acum încă n'a împrăştiatŭ unŭ rege în munții noştri. Vomŭ păzi aceste mărgăritare ca o comóră, spre a le pune în fața acelora, carĭ ar pĕcătui contra vorbelorŭ regelui.“

»Nu credemŭ că greşimŭ ținta, décă presupunemŭ că acele cuvinte regescĭ se potŭ considera ca adresate nu numai cătră preotulŭ gr. or. din Deva, ci cătră toțĭ ceilalțĭ preoțĭ românĭ. Enunciațiunea în formă de poruncă, ca aceştĭ preoțĭ sĕ se ocupe n u m a i cu afacerĭ

FOILETONU.

Scóla pseudo-istorică Eder-Hunfalvy.

Neuere Erscheinungen der rumänischen Geschichtsschreibung beleuchtet von Paul Hunfalvy. Wien und Teschen, Verlag der k. k. Hofbuchhandlung Karl Prochaska 1886, 8° 252 pag.

(Urmare şi fine.)

Décă cititoriulŭ ne va fi urmăritŭ numai cu jumătate, atențiunea atuncĭ se va convinge numai decâtŭ, că *„dreptulŭ istoricŭ“*, că *„vechimea Româniloru în Transilvania“* nu e alt-ceva decâtŭ sfârşitulŭ unorŭ țĕsăturĭ mincinóse istorice. Cititorulŭ va vedé mai departe că *scopulŭ ce-lŭ atribue Densuşianu revoluțiunii țĕranilorŭ din 1784 este numai programulŭ unei nouĕ revoluțiunĭ în Transilvania, şi încă după cum speréză scóla istorică română a celei din urmă revoluțiunĭ, şi care nu va respecta nicĭ „Casa austriacă“.*

Ce e dreptŭ, purtarea lui Iosifŭ II la începutulŭ acestei revoluțiunĭ nu se póte aproba, dér totuşĭ memoria sa nu trebue întinată astfelŭ cum a întinat'o Densuşianu când scrie:

„Tóte aceste împrejurărĭ ne formeză o convicțiune „destulŭ de reală; in ce privesce adevĕrulŭ istoricŭ, şi „anume că impĕratulŭ discutase cu Horia prea adêncŭ „cestiunea reformelorŭ sale cu privire la Transilvania. A „susține mai multŭ, că revoluțiunea s'ar fi făcutŭ cu a„probarea impĕratului Iosifŭ, ar fi o pură fantasiă, de„órece în casulŭ acesta Horia de sigurŭ nu ar fi scosŭ „la lumină devisa: cu voia şi porunca impĕratului«.

Noi scimŭ că Iosifŭ avea în Transilvania pe baronulŭ Brukenthal, care sta în fruntea administrațiunii civile, şi era unŭ Sasŭ din Transilvania, şi prin urmare nu era Ungurŭ; Iosifŭ mai avea acolo generalĭ germanĭ etc., dér nicĭ unulŭ dintre aceştia nu era în stare sĕ-i dée vre-unŭ consiliu în privința reformelorŭ ce erau necesarĭ în Transilvania, ci singurŭ numai Horia, care nu scia nicĭ citi nicĭ scrie. Iosifŭ nu pricepea românesce, Horia nu scia nicĭ nemțesce nicĭ latinesce; şi totuşĭ avură amêndoi o discuțiune adêncă între patru ochĭ despre reformele ce erau necesarĭ în Transilvania. Şi în fine când Iosifŭ fù ințelesŭ cu Horia, şi Horia ințelesŭ cu Iosifŭ, şi Horia voì sĕ realiseze nisce idei iosefine »fiind-că ne surprindŭ unele idei iosefine, ce le vedemŭ că aparŭ pe „teatrulŭ revoluțiunii« — elŭ fù »părăsitŭ de impĕratulŭ Iosifŭ«. Aşa se scrie istoria românéscă: este cineva care sĕ o crédă?

Dér sĕ vedemŭ de ce drepturĭ se bucură astădĭ Românii din Transilvania şi din Ungaria? Atâtŭ Românii romano (?)-catolicĭ (unițĭ) câtŭ şi greco-ortodoxĭ (neunițĭ) se bucură de o autonomiă bisericéscă, întocmai ca Protestanții, şi totŭ ce dorimŭ este, ca ei sĕ nu abuseze de autonomia acésta pentru subminarea statului. Ei au doi metropolițĭ dotațĭ, cincĭ episcopĭ dotațĭ, lucru ce n'au Protestanții. Toțĭ prelații aceştia au scaunŭ şi votŭ în casa magnaților, adecă în suprema cameră a legislațiunii ungurescĭ, şi acestŭ scaunŭ şi votŭ ilŭ au episcopii şi superintendenții protestanțĭ însĕ numai dela anulŭ 1885 — şi încă nu toțĭ.

Românii au institute de teologiă, au scolĭ poporale şi medii întocmai ca protestanții numai în mĕsură mai mică, fiind-că institutele protestanților suntŭ de trei sute de anĭ, ér ale Românilorŭ suntŭ creațiunĭ ale timpului mai nou.

Nobilulŭ şi proprietarulŭ românŭ, industriaşulŭ românŭ, comerciantulŭ, meseriaşulŭ, țĕranulŭ, toțĭ se bucură de aceleaşĭ drepturĭ politice şi sociale, toțĭ póră aceleaşĭ greutățĭ ale statului şi comitatelorŭ întocmai ca ceilalțĭ nobili, proprietarĭ, industriaşĭ, comercianțĭ, meseriaşĭ şi țĕranĭ, fără osebire de religiune şi limbă.

Suntŭ aceste sfărmiturĭ »din o stare de mai înainte?“ Aceste suntŭ tóte lucrurĭ câştigate pentru prima óră în timpulŭ din urmă, este o posițiune, care au ocupat'o Românii aşa dicêndŭ numai de erĭ, posițiune care mai înainte nu au avut'o şi nicĭ nu puteau sĕ o aibă.

Ce e dreptŭ, unŭ filo-românŭ a făcutŭ trista observațiune, că pe lângă tótă egalitatea înaintea legilorŭ, țĕranulŭ românŭ locuiesce totŭ în o colibă miserabilă, ér domnulŭ ungurescŭ într'unŭ castelŭ séu celŭ puținŭ

bisericescĭ, va avé urmărĭ binecuvêntate la noi, unde cei mai mulțĭ preoțĭ românĭ se ocupă mai multŭ cu politica și consideră ca o problemă multŭ mai importantă problema de a le da lecțiunĭ politice credincioșilorŭ lorŭ, de câtŭ a vesti cuvêntulŭ lui Dumnedeu. Pe teritorulŭ Ungariei n'a pĕtrunsŭ nicăierĭ politica în biserică, numai sub îngrijirea popilorŭ românĭ, și dela serviciile divine întocmite în amintirea revoluționarilorŭ Horea și Cloșca până la portretele din România ce împodobescŭ locuințele preoțilorŭ dovedesce fórte multŭ, câtŭ de urgentŭ necesară a fostŭ dojana regéscă.

»Maiestatea Sa Regele întêmpină iubire omagială nedivisată și alipire căldurósă și din partea Românilorŭ la fiăcare pasŭ în părțile ardelene. Fiăcare locuitorŭ alŭ acestei țĕrĭ emuléză a'șĭ dovedi prin faptă adevĕrata fidelitate ca supusŭ, și totușĭ nu putemŭ înăbuși din parte bucuria pentru împrejurarea, că Maj. Sa, ca scutŭ regescŭ alŭ legilorŭ sancționate, îndemnândŭ pe toțĭ locuitorii din părțile ardelene la concordiă, a convinsŭ cu elocință atâtŭ de ferbinte pe fiăcare despre aceea, că fidelitatea neclintită către persóna sa și către familia sa regală însemnéză totŭ-odată și fidelitatea către idea de statŭ ungurescŭ«.

Intr'unŭ alŭ treilea articulŭ intitulatŭ „Sănĕtate Regelui"! „Kolozsvar", după ce amintesce nenorocirile din trecutŭ ale Ungurilorŭ, alŭ cărorŭ ultimŭ rege a peritŭ în nămolulŭ apei Csele, și că de peste trei sute de anĭ, acéstă parte ostică a țĕrii n'a avutŭ fericirea a puté saluta pe domnitorulŭ sĕu ca rege, dice:

»Că amŭ rĕmasŭ îndĕrĕtŭ, că acéstă parte a țĕrii nu e populată și că simțimŭ și adĭ încă furia blăstemului, nu vine de acolo, că poporulŭ n'ar avé închinare civilisatorică, ci dela gruparea constelațiunilorŭ politice nenorocite... și e o minune că mai trăimŭ, că putemŭ ține strînsŭ la naționalitatea nóstră, că peste totŭ putemŭ ține la ceva«.

»Căci în afară de granițele nóstre n'avemŭ nicĭ unŭ poporŭ înruditŭ; afară de propria nóstră putere și înțelepciune avemŭ numai unŭ radimŭ, și acesta e tronulŭ. Noi nu putemŭ dice ubi bene ibi patria, putemŭ numai dice: ubi Rex ibi patria. Dumnedeu sĕ-lŭ bine-cuvinte, că a venitŭ".

„Maiestatea Sa a avutŭ străbunĭ, carĭ ne-au onoratŭ cu înalta lorŭ visită. Dér ei au venitŭ ca Marĭ principĭ ai Ardélului. Dela finele sutei XV Elŭ e celŭ dintêiu, care ne a fericitŭ ca regele ungurescŭ: în patria unită ca domnitorŭ alŭ unei națiunĭ unitare, ca Rege iubitŭ alŭ unorŭ popore libere, ca scutŭ alŭ monarchiei constituționale... Intărirea ce o asigură tronulŭ națiunei nóstre, este totodată și întărirea tronului. Adĭ nu mai suntŭ spirite negre, care se potŭ vêrî între elŭ și între noi...

»Increderea domnitorului a deșteptatŭ iubirea acestui poporŭ. Noi amŭ încetatŭ a fi Ardélŭ...

SCIRILE DILEI.

Iacobŭ Mureșianu, editorulŭ „Gazetei Transilvaniei«, a încetatŭ din viéță astădĭ în 17 (29) Septemvre la 4 óre dimineța. Inmormêntarea va fi Sâmbătă în 19 Septemvre (1 Octomvre) la órele 3 după amédĭ.

—x—

Sub președința ministrului de esterne Kalnoky s'a ținutŭ în Pesta o conferință ministerială ce a duratŭ mai multe ore. La conferință au luatŭ parte miniștrii comunĭ de rĕsboiu Bylandt Rheidt și de finanțe Kallay, miniștrii-președințĭ Taaffe și Tisza, mai departe vice admiralulŭ Sterneck, ministrŭ de finanțe Dunajewski, mai mulțĭ șefĭ de secțiune în ministere și câțĭ-va raportorĭ specialĭ ai ministrului comunŭ de rĕsboiu. Obiectulŭ conferinței a fostŭ, dice-se, esclusivŭ stabilirea definitivă a proiectului de bugetŭ comunŭ pe anulŭ viitorŭ. Desbaterile se continuă eventualŭ sub președința Maiestății Sale.

—x—

Intr'unŭ autografŭ adresatŭ din Clușiu la 24 Septemvre 1887 ministrului ungurescŭ Tisza, Maiestatea Sa îșĭ esprimă bucuria pentru tradiționala fidelitate și patriotismŭ ce le-a observatŭ în Ungaria, vechia țéră-mamă, precum și în părțile ardelene în inima poporațiunei. Mulțumesce autorităților locale și organelorŭ lorŭ, precum și intregei poporațiunĭ pentru prevenirea, simpatiile și dispozițiunea de a jertfi față cu trupele.

—x—

In Boița gendarmeria a pusŭ mâna pe unŭ omŭ care părea suspectŭ. Se numesce Eduard Stein, pare a fi calfă de brutarŭ, e din Karlstadt și voia sĕ trécă pe ascunsŭ în România.

—x—

Precum comunică »Bistr. W. Schr.", a fostŭ la 16 Septemvre o ruptură de norŭ în munții păduroșĭ ai Cușmei. Apa a inundatŭ în Cușma tóte curțile, valurile au ruptŭ și au dusŭ cu ele nu numai arborĭ din pădure și trunchiurĭ, ci și bolovanĭ fórte marĭ. Și mai multŭ a suferitŭ Noulŭ de lângă Cușma; colibele de scândurĭ ale unei țiglării au fostŭ duse de apă, pierindŭ în valurĭ și unŭ bietŭ Românŭ, lucrătorŭ la țiglăriă. In satŭ au fostŭ inundate tóte locuințele și pimnițele situate mai josŭ apa a dusŭ cu sine provisiunile din șurĭ și curțĭ. De inundare a suferitŭ și Bistrița mică.

—x—

In fóia oficială unguréscă cetimŭ, că Nikodemŭ Agrișanŭ din Agrișu-de-josŭ, cu locuința în Bistrița, șĭ a schimbatŭ numele în ungurésculŭ »Egresi«. — De unde Dumnedeu a mai eșitŭ și acestŭ Jidovŭ, Armeanŭ orĭ Țiganŭ cu nume românescŭ?

—x—

La 25 Septemvre n. a fostŭ împușcatŭ lângă Cârstianŭ unŭ ursŭ de doi anĭ, ér pe hotarulŭ Inofalĕului din Ciucŭ a fostŭ împușcatŭ la 19 Septemvre n. unŭ altŭ ursŭ, care în cursŭ de 6 dile mâncase 9 boi, și încă tocmai în momentulŭ când urmărea o vacă ce fugea de elŭ.

—x—

In Ocna Sibiiului vĕduva Oprișŭ a suferitŭ din causa incendiului o pagubă de 1240 fl. 20 cr. In Ciucŭ-Sân-Georgĭ au fostŭ prefăcute în canușe 17 edificii.

Dela granița Bănatului, în 16 Sept. st. n. 1887.

Compătimescŭ guvernulŭ actualŭ ungurescŭ pentru că ocupațiunile lui multe nu-i permitŭ a se îngriji și de organele lui, ci lasă ca banii sĕ jóce rolulŭ dreptății. M'am înfioratŭ citindŭ neîncetatŭ corespondențe pline de amărăciune contra actualelorŭ stărĭ de lucrurĭ, ba multora nicĭ nu le-am datŭ credĕmêntŭ cugetândŭ cumcă suntŭ ómenĭ, carĭ vorbescŭ și numai din patimă. Acum însĕ nu mĕ voiu mai încrede nimĕnui, nicĭ la cămașă, după disa Românului. Pentru ca sĕ se convingă publiculŭ cetitorŭ despre adevĕrulŭ aserțiunei mele viu a face cunoscutŭ unŭ casŭ acum de curêndŭ întêmplatŭ în comuna mea.

In 29 Aug. st. n. a. c. diminéța, unŭ copilŭ sĕracŭ cu numele Mihaiu Mișca din Aradŭ, chelnĕrŭ la Jidanulŭ Behron din Vama Marga, s'a aflatŭ mortŭ în patŭ, și cu țigara în gură. Nimenea nu sciu se casulŭ morții lui atâtŭ de grabnicŭ. După cum s'a esprimatŭ Jidanulŭ către unŭ omŭ de aicĭ, pe care l'a chiămatŭ sĕ-i arate cadavrulŭ chelnĕrului, respectivulŭ ar fi repausatŭ crepându-i rânza din prea multă mâncare ce i-a dat'o Jidanulŭ séra. — De asta nime nu s'a interesatŭ, de cumva Jidana nu ar fi alergatŭ în Caransebeșŭ la mediculŭ Ciprisch ca sĕ vină la visită. Firesce că respectivulŭ fiindŭ Jidanŭ i-a și datŭ unŭ atestatŭ cumcă respectivulŭ e mortŭ în adevĕrŭ și că se póte îngropa din partea preotului concernentŭ, fără însĕ sĕ se subscrie de medicŭ. — A chiămatŭ pe preotulŭ din Bonțiarulŭ inferiorŭ ca sĕ lŭ înmormênteze însĕ acela pre basa documentelorŭ aflate la Jidanŭ nu a voitŭ sĕ-lŭ îngrópe până ce va eși comisiunea de secționare. Acésta a făcut'o preotulŭ din motivŭ că Jidanulŭ nu avea decâtŭ nesce bilete de visitare; afară de aceea a înțelesŭ dela servitorŭ și servitóre, cum și dela unii din poporenĭ, cumcă feciorulŭ Jidanului Julius aflândŭ 80 cr. în buzunarulŭ chelnĕrului, banii ce i-a primitŭ de pe cucuruzulŭ vêndutŭ, l'ar fi chiămatŭ în podulŭ casei, unde atâta l'a bătutŭ și maltractatŭ, încâtŭ chelnĕrulŭ striga ca din gura șerpilorŭ ca sĕ nu mai dea că-lŭ omóră. La strigătele lui servitórea aruncândŭ lingura de o parte de mila lui nu a voitŭ sĕ mănânce; în urmă nu mai rĕmase altceva decâtŭ sĕ-lŭ arunce din podŭ josŭ după cum a și făcutŭ și sĕ lŭ spândure și apoi sĕ dică cumcă elŭ s'a spêndurată din desperare. — Acestea tóte le a mărturisitŭ servitorulŭ și servitórea pre carĭ nu-i cunoscŭ după nume, în fața și audulŭ gendarmilorŭ visitatorĭ, carĭ au venitŭ la învitarea unui omŭ de aicĭ. — Se spune mai departe cumcă pe servitorŭ l'ar fi îmbiatŭ cu 100 fl. v. a. ér pe servitóre cu 20 fl. v. a. ca sĕ nu spună de casulŭ întêmplatŭ, însĕ aceia respingêndŭ ofertulŭ, ar fi disŭ că pentru nicĭ unŭ prețŭ nu-șĭ punŭ sufletulŭ. Despre tóte acestea nu scia nime de cumva unŭ omŭ de aicĭ cu numele Dumitru Tustianu, — omŭ cu sufletŭ, — nu ar fi mersŭ în Ferdinandsberg, ca sĕ spună gendarmilorŭ despre casulŭ întêmplatŭ, carĭ desbrăcându-lŭ și visitându-lŭ în presența preotului din Bonțiarulŭ de josŭ, l'au aflatŭ bătutŭ în modulŭ celŭ mai tiranŭ.

Precum am spusŭ, Jidana bĕtrână cu feciorulŭ sĕu Julius (culpabilulŭ) imediatŭ după mórtea chelnĕrului a și mersŭ în Caransebeșŭ spre a întocmi lucrurile, și venindŭ mediculŭ Ciprisch din Caransebeșŭ a constatatŭ cumcă chelnĕrulŭ în adevĕrŭ e mortŭ, fără însĕ sĕ se subscrie ca medicŭ ci numai ca visitătorŭ de morțĭ, dândŭ totodată și licență că respectivulŭ póte fi înmormêntatŭ fără de nicĭ o comisiune de órece a muritŭ de apoplexiă. Nicĭ unŭ preotŭ nu a cutezatŭ însĕ sĕ-lŭ înmormênteze audindŭ de mórtea lui repentină cum și de maltratările Jidanului, presupunêndŭ cum că mórtea lui nu a fostŭ mórte naturală și prin urmare e de lipsă secționarea.

In fine a sositŭ și comisiunea în frunte totŭ cu mediculŭ Ciprisch și Weiss, ambii jidanĭ, carĭ au constatatŭ casulŭ morții chelnĕrului din „apoplexiă". Eu încă permitŭ așa ceva, dér cum? Chelnĕrulŭ ca copilŭ sĕracŭ, străinŭ, fără părințĭ, a putută sĕ móră de apoplexiă, vĕdêndu-se atâtŭ de maltratatŭ și tiranisatŭ din partea unui jidanŭ fără de sufletŭ. Medicii, — carĭ mereu au alergatŭ la cei interesațĭ — au pututŭ constata casulŭ morței chelnĕrului de apoplexiă, dér eu unulŭ mĕ mirŭ că cum de nu au observatŭ ei și loviturile de pe partea dréptă a spinărei, cum și alte loviturĭ de pre cotulŭ dreptŭ alŭ mânei, și de pre fóle (pântece) unde pielea era rĕsfânsă în mărime de unŭ crucerŭ de patru.

Eu, ca unulŭ care am fostŭ de față când chelnĕrulŭ fù visitatŭ din partea gendarmilorŭ, așŭ puté mărturisi cum că respectivulŭ a fostŭ bătutŭ și maltratatŭ în modulŭ celŭ mai tiranŭ, ba după mărturisirea servitórei a fostŭ aruncatŭ josŭ din podŭ. Posito casu, că acestea ar fi nesce fictiunĭ false eșite din nisce gurĭ viclene și rĕutăciόse, décă nu cumva în lunile trecute totŭ feciorulŭ jidanului, Iulius, nu ar fi têrîtŭ pe o femeiă de aicĭ în pivniță înjurându-o de toțĭ D-deii etc. și voindŭ sĕ o bată. Noroculŭ însĕ că la strigătele ei audindŭ unŭ omŭ din birtŭ a fostŭ silitŭ tiranulŭ a se mulțămi cu opregulŭ (cătrința) ce i-a rĕmasŭ în mânĭ și sĕ se prefacă înaintea lui cum că a voitŭ numai sĕ o desonoreze.

Astfelŭ de lucrurĭ se întêmplă pre la noi, decĭ suntețĭ rugațĭ cu totŭ respectulŭ a face cunoscutŭ publicului cetitorŭ ca sĕ se feréscă de ómenii fără de sufletŭ. Procesulŭ decurge, însĕ cu durere spunŭ, îmĭ vine a crede, că jidanulŭ totŭ va rĕmâné omŭ de omeniă, deórece suntŭ o sémă de ómenĭ, carĭ nu au respectŭ nicĭ de lege, nicĭ de dreptate, dér nicĭ de Dumnedeu și aceștia pentru banĭ și interesulŭ lorŭ îșĭ vêndŭ și sufletulŭ. De altmintrelea la birtulŭ din Vama-Marga s'a mai întêmplatŭ destule omorurĭ din rachia cea cătrănită a jidanului, și ómenii acum întru atâta suntŭ dedațĭ cu bătăile și omorurile, încâtŭ se jócă cu viéța ca cu nimica.

Când va înțelege poporulŭ că visitarea cârciume și mai alesŭ cea jidovéscă e nenorocirea lui?

Unŭ sătĕnŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 29 Septemvre. — Jubileulŭ teatrului naționalŭ s'a serbatŭ amĕsuratŭ programului în presența Maiestății Sale, a Archiducelui Iosifŭ, a tuturorŭ miniștrilorŭ cu succesŭ strălucitŭ.

Fostulŭ comite (comes) alŭ Sasilorŭ Conrad a muritŭ.

BUCURESCĬ, 29 Septemvre. — Consiliulŭ de miniștri desbătù cestiunea reînceperei tractărilorŭ pentru convențiunea comercială cu Austro-Ungaria.

Se vorbesce, că la 27 Octomvre se vorŭ întruni camerile.

Necrologŭ. — Vĕd. Sofia Miculescu ca cumnată, Virgilŭ și Romulusŭ Miculescu, ca nepoțĭ și Iuliu Christianŭ Miculescu ca strănepotŭ, cu inima durerósă anunță că **Joanichiu Miculescu** parochŭ românŭ gr. or. în Budapesta și asesorŭ consistorialŭ, după unŭ morbŭ scurtŭ, Miercurĭ în 21 Septemvre, séra la 10 óre, în etate de 64 anĭ în comuna Albert-Irsa a repausatŭ în Domnulŭ. Scumpele rĕmășițe pămêntescĭ ale defunctului s'au depusŭ după ritulŭ gr. or. spre eternă odihnă în Budapesta Sâmbătă la 24 Septemvre a. c. d. a. la 4 óre din capela cimiteriului de lângă calea Kerepeșului. Budapesta, în 23 Septemvre 1887.

Fiă-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!!!

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

în o casă bună la orașŭ séu la țéră. Insĕ și domnulŭ românescŭ trăesce într'unŭ castelŭ, și țĕranulŭ ungurescŭ locuesce în o colibă miserabilă. Lucrulŭ acesta a pututŭ filoromânulŭ de care vorbimŭ sĕ-lŭ observe în tóte țĕrile și la tóte popórele de pe suprafața pămêntului. Eu sunt convinsŭ, că aceeașĭ deosebire între sĕracĭ și avuțĭ, între fruntașĭ și între țĕranĭ esistă și în noulŭ regatŭ alŭ României, deși eu personalŭ nu-lŭ cunoscŭ.

Dér ce nu au încă Românii din Transilvania? Aceea ce Densușianu, și împreună cu elŭ întréga scólă istorică română, atribue revoluțiunii din 1784—1785, și ceea ce dênșii consideră și proclamă nejenațĭ ca programŭ alŭ viitorului. Décă însĕ idea atribuită lui Horia nu s'a pututŭ realisa nicĭ celŭ puținŭ față cu Sasii și cu Secuii, atuncĭ acestŭ programŭ alŭ viitorului nu se va puté realisa nicĭ în viitorulŭ celŭ mai depărtatŭ. Fiind-că e scrisŭ: „S'a îngrijitŭ Dumnedeu, ca arborii sĕ nu créscă până în cerŭ«.

*

Așa scrie d-lŭ Hunfalvy, celŭ care n'a fostŭ în stare sĕ-șĭ susțină înaintea învĕțațilorŭ în Viena absurditățile d-sale istorice. Orĭ-cine a urmăritŭ acéstă critică a d-lui Hunfalvy, a pututŭ băga de sémă că, după dênsulŭ, n'ai decâtŭ sĕ afirmĭ orĭ sĕ negĭ unŭ faptŭ — după cum îțĭ place — și de aci mergêndŭ înainte sĕ rĕstornĭ și cele mai tarĭ argumente. Asta însemnéză a scrie istoriă ungurescă orĭ a face critică istorică ungurescă.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Septemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 05	Bonurĭ croato-slavone	104 75
Rentă de hârtiă 5%	86.95	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100. –
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 40	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 –	Renta de hărtiă austriacă	81.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 25	Renta de arg. austr.	82 35
Bonurĭ rurale ungare	104.30	Renta de aurŭ austr.	112 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.20	Losurile din 1860	136.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.50	Acţiunile bănceĭ austro-ungare	882 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50	Act. bănceĭ de creditŭ ung.	285.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 25	Act. băncel de creditŭ austr.	282.10
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.96
		Napoleon-d'orĭ	9.95
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61.52
		Londra 10 Livres sterlinge	125.95

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 8 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$91^{1}/_{2}$	$92^{1}/_{2}$
Renta rom. amort. (5%)	$95^{1}/_{4}$	$95^{3}/_{4}$
» convert. (6%)	$89^{3}/_{4}$	$90^{1}/_{4}$
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	$104^{3}/_{4}$	$105^{1}/_{2}$
» „ „ (5%)	$89^{1}/_{2}$	$90^{1}/_{4}$
» » urban (7%)	$103^{1}/_{4}$	$103^{3}/_{4}$
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	$87^{1}/_{2}$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.—	$14.^{1}/_{4}$
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţeĭ Braşovŭ

din 27 Septemvre st. n. 1887.

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	8.68	Vênd.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9 94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.26
Galbenĭ	»	5 90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	$111.^{1}/_{2}$
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rêşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.